השובה לכבוד אהו' ש"ב סחו' הגאון ג"ץ ע"ה פ"ח סהו' פייבוש ג"ץ: מ"מ עכ"פ תלה מטעם סוף האומר לעלות. אם נותן סכתובם אינם יכולם לעכב הגירושין ממנ"ם:

אוד כל זה אם השנים שוים בזמן אז שייך ממנ"פ הנ"ל אבל לעת כזאת שזה כמו שתים ושלש שנים שנתעוררה מלחמה בין ישמעלל ליון ועיקר נלוח המלחמה הוא על הדרך שהולכין לא"י א"כ תוכל האשה לומר שיש מלוה ואין סכנה לעלות לא"י ולכך אין לגרשה משום ששחתה עשר שנים ולא ילדה דהיא אומרת עון חו"ל גורם ועל שהינה עולה עמו לא"ד לשת כזאת הייט משום דעכשיו ודאי יש סריה לעלות מחמת רעש המלחמה ואינה מחוייבת ליכנם בסכנה:

זה לדין. אבל בעובדא דשאל מר נראה שעדיין אין כאן עשר שנים משעה שנשאה ופשיטא שאין לכופה ובפרט שמעולם לא שמענו לכוף ולכן אין לעשות מעשה לא לגרש בע"כ ולא לעשות מעשה לישא

בזה. ולכן אין לעשות מעשה לא לגרש בע"כ ולא לעשות מעשה לישה אחרת. אבל אם נראם שהיא קרובה לימי זקנה עכ"פ יכול למנוע ממנה שאר כסות ועונה עד שתתרנה לקבל גם כיון שגם בשאר נשים יש פוסקים דם"ל אם הבעל רולה ליתן גע וכתובה והיא אינה רולה לקבל שאין מחייבין אותו בשאר כסות ועונה וא"כ בזו ודאי שיש לסמוך על זה . ובדבר קדושי ע"ה ככר כתבתי בראשונה ועדיין אני טומד על דעתי. אמנם בזו יפה כיון מעלתו לחקרה ולשמוע מפים בב"ד מומחם .

השובה להרב הגדול המופלא מו"ה יותנן נר"ו אבד"ק מעמשוואר 3

ב מברתבו קבלתי ולסיות כי טרדות רבות עלי ולא סים ביכולתי לעיין במכתבו ואח"כ נשכח הדבר מלבי וכעת בחסשי באמתחת האגרות מגאמי דבריו והנני משיב על דבריו . והנה גוף השהלה אשר א' איחר זמן רב מאשתו ובא שליח מאשתו שישלח לה גע והוא לא רצה לשלוח גם לחלוסין כרלוכה רק החנה עם השליח לעכב הגט לזמן והשליח הלך לדרכו . ועתה שאל השואל אם עתה שכבר עבר הזמן ורחוק המקום שאי אפשר להקור אם נמשר הגם מיד השליח להאשה אם מותר לזה ליקח אשה אשרת על שמך שבודאי נמשר הגע ליד האשה . וראיתי את מעלתו עש המורם הראשון מתוכחים אם זה שאסור במדינות הללו לישא ב' נשים מיקרי המורה הראשון מתוכחים אם זה שאסור במדינות הללו לישא ב' נשים מיקרי

איסור דרבנן או מיקרי איסור דהורייתא מהמת החרם: והבה במס' עירובין דף ל"ב ש"ה נחלקו ר"נ ור"ם דר"נ סבר המרי בתיסור דרבנן חוקה שליח עובה שליחותו אבל לא באיסור דאורייתא

ור"ם סבר אחד זה ואחד זה חזקה שליח עושה שליחותו . והנה בתום' שם בד"ה ורב ששת הביאו דר"ת פוסק כר"ל ור"ו וכן הר"ש פסקו כר"ש. וכן הרא"ש שם דחה ראיית ר"ת ומסקנתו כר"י דהלכה כר"ש. וראיתו להמשנה למלך ש"ד מבכורות הארין בפרט הזה ודעתו לומר שהרי"ף והרמב"ם והרשב"ה פ"ד מבכורות הארין בפרט הזה ודעתו לומר שהרי"ף והרמב"ם והרשב"ה פוסקים ג"כ כר"ג כדעת ר"ת. ואני תמה על דבריו מה שכתב מדסתם סרי"ף בגיטין וכתב ה"מ לחומרת ולת חילק בחילוקו של ר"י שזה דוקת בחין המשלח בת לידי עבירה ועוד שהיה לו להבית מחלוקת דר"ג ור"ש בחין המשלח בת לידי עבירה ועוד שהיה לו להבית מחלוקת דר"ג ור"ש ומדלת הבית מחלוקת זה בשום מקום ש"מ שסמך לו על מה שתמר בגיטין דלקולת חין חזקה שליח עושה שליחותו. ובמלתת דרבנן דתאלינן לקולת כבד ביאר זה בעירובין שאמר שאם אמר לאחר לקבלו כו' ופירש הפעם משום חזקה שליה עושה שליחותו. עיין בדברי המ"ל שם. ואני אומר אולי להיפוך מדסתם בעירובין וכתב חזקה שליח עושה שליחותו ולא פירש לומר דבתחומין דרבגן חזקה שליח עושה שליחותו ש"מ דכללא כייל דבכל מקום שליח עושה שליחותו ומה דכתב בגיטין דדוקא לחומרא היינו היכא שאין המשלח נכשל על ידו דומיא דמיירי התם וכדברי ר"י:

לבלא"ה גלפע"ד שלפי סברת הרח"ש במס' גיטין דף י"א ע"ב גבי קופש לב"ח במקום שהב לאחרים שפסקו כל הפוסקים דאפילו עשחו הבעל שליח ודלא ברש"י וכתב הרח"ש הטעם אף דבכל החורה שלוחו של אדם כמותו משום דלאו כל כמיניה לשוויה שליח במקום שחב לאחרים . יבזה אמרתי דין הדש מה שלא נזכר עדיין בשום פוסק דאפילו קודם חרגמ"ה ולדינה דגמרה דמגרש הדם השתו בע"כ מ"מ ע"י שליח הי הפשר לגרש בע"כ דאי אפשר לשווים שליח לחוב להאשה. ולפ"ז הוו שליח לגרש כמו שליח דאי אפשר לשווים שליח לחוב להאשה. ולפ"ז הוו שליח לגרש כמו שליח לקדש וכשם ששליה לקדש אי אפשר להשליח לגמור הדבר בלי דלון האשה כן גבי שליח לגרש אין ביד השליח לגמור הדבר בלי דלון האשה. וכה"ג לא שייך כ"כ לומר הזקה שליח עושה שליחותו וכמבואר בחוספות במסכת ניטין דף ס"ד ע"א בד"ה אסור בכל הנשים יע"ש . ואף שלעת עתה האשה ביפן קף כל על חבר היום לכני המנים על היותף פנעת פנים החושה אומרת נתגרשתי מ"מ אולי עתם הוא דיהבה דעתה להמנה און קושיא כלל השליחות לא מקרי ביד השליח לגמור הדבר. ולכן לכאורה אין קושיא כלל דנימא חזקה שליח עושה שליחותו. אלא שהגמ' הביא ראיה מר' ילחק דאמר קידושין אסור בכל סנשים מטעם חזקה שליח עושה שליחותו וחרי גם שם אין ביד השליח לגמיר הדבר בלי רלון החשה והפ"ה אמרינן חוקה זו וא"כ הה"ד בגם וע"ז משני ה"מ לחומרא פירוש במה שאין בידו לתוד לגמור הדבר לא אמרינן חזקה זו לקולא אבל במה שבידו לחוד חליא אין ראיה מסוגיא זו כלל דלא אמרינן חזקה שליח טושה שליחותו אבי' לקולא ומ"ש המ"ל שהרמב"ה פוסק כר"ל והביא ראיה מדברי הרמב"ה מדסתם ומ"ם המ"ל שהרתב"ם פושק לו לושרים בחיפורת חזקה שליה ששכ וכתב בפ"ד מתרושות דין וי"ו שחין חומרים בחיפורת חזקה שליה ששכ שבישותו

ארורי דט"ה וט"ד חשר שלה לי מה שהשיג על השב יעקב מה"ע פיתן א' מה שתילק שם הש"י על הב"ש שכ' בסיתן א' מה מה כ"ל ובד"מ כ' שא"ל בזה"ז ק' רבנים כי כבר כלה זמן הר"ג ואיש אלא מנהג שנהג להחמיר ולכן כלל אלו ב' דינים כשנשתעית וכשהיא מן אלא מנהג שנהג שנהג להחמיר ולכן כלל אלו ב' דינים כשנשתעית ובשהיא מן סדין לגרשה ש"מ, שניהם שוים וכשהוא מן הדין לגרשה לא היקן ר"ג וכמ"ם ליין כנות שכ"ל הב"ש . ועל זה השיג הש"ר וכתב דמה שכלל רמ"א המי ב' דימין היינו היכא שמן הדין לגרשה ומ"מ היא לא פשעה כגון שהמה עשר שנים ולא ילדה חה שוה עם שנשתטית דג"כ לא פשעה ובבניהם לריך התרה ממחה רבנים. ומה שכ' רמ"א בסימן קט"ו סעיף ד' בהנ"ה ב' ויכול לגרשה בע"ב ואין בזה משום חר"ג היינו בעוברת על דת שהיא פשטה וכתב הש"י יהדע שכן הוא דאל"ב סתרי דברי רמ"א אהדדי שהרי בסימן הט"ו החלים "אל שייך בזה חר"ג וכאו הביא יה חילתי בררים" ברים בחימו הט"ו החלים "אל שייך בזה חר"ג וכאן הביא יש חולקין החרגמ"ה נוהג אפילו במקום מלוה א"ז דכאן מיירי שלא פשעה ולכן יש חולקים אבל בסימן קט"ז מיירי שפשעה ולכן אין חולק ע"כ דברי הש"י בקיטור. ומשלתו כתב דכוונת רמ"א שות עפ"ר דברי מהר"ם פחדוות בתשובה סו' י"ג שבתב לפרש דעת הנימוקי ייסף לחלק בין לישא אחרת ובין לגרש בע"כ דלישא אחרת מבואר בדברי רגמ"ה בלשון התקנה שאין להתירה רק מאה רבטן וכו' וגם הם לא יתירו אם לא יראו שעם מבורר וכו' סרי שאפי' יש שעם מבורר סולרך ק' אנשים אבל לגרש בע"כ נוכל לומר שגם הנ"י מודה שלא גזר ר"ג בהומרא זו ע"כ דברי מהרמ"פ . ועפ"ז כתב מפלחו לסתור דברי הש"ד דלא סתרי דברי דברי מסרמ"פ. ושפ"ז כתב מפנתו לסתור דברי הש"ץ דלא סתרי דברי רמ"א אלא דבסימן קט"ו דמיירי לגרש בע"כ בזס סכל מודים דלא תיקן ר"ג אבל כאן דמיירי לישא ב' נשים בזה סביא ב' דעות: והגה לא אוכל לעמוד על דברי מעלתו שחשב לתקן דברי סב"ש ונהפוך הוא שעל פי דברי רום מעלתו נסתר ראים של הב"ש לגמרי דלעולם כוונת רמ"א בין בנשתטית ובין במקום מלום לגרשה שש להחיר לו לישא אחרת ע"פ ק' אנשים ומם זכי בסימן קט"ו דלא שייך בזה חרגמ"ה הייט לגרש בע"ב וא"כ כאן בסי א" דמיירי באי אפשר לכופה לקבל גע ולריך להתיר לו לישא אחרת בזם בעינן מאה אנשים. ואם כוונת מעלתו לומר דעכ"פ אפשר לפרש דברי הרמ"א דסיכת דלו אחבר לנרש בע"ב דמוםר לושה אחרת מבלו מחבר מבלו מבלו מחבר מבלו מבלו מחבר מובל מחבר מבלו מחבר מבלו מחבר מבלו מחבר מוצלו מחבר מוצלו מחבר מוצלו מחבר מוב מחבר מחבר מוצלו מוצלו מחבר מוצלו מחבר מוצלו מוצלו מוצלו מוצלו מחבר מוצלו מוצלו מוצלו מחבר מוצלו מח סרמ"א דסיכא דאי אפשר לגרש בע"ב דמותר לישא אחרת מבלי התרה ע"ז לא השיג הש"י ועיקר השנהו לסתור חוכחת הב"ש וע"י סתירת החוכחת ממילא יש לנו לפרש לחומרא אף שיש לפרש ג"כ לקולא. גם מה שפירש מעלתו דברי רמ"א כאן בסימן א' שאם אי אפשר לגרש בע"כ מתירין לישא למוטצ ונוסגת חחיב בכסרות שוב מותר נקיימה וחין שום מנוח נגרשה בדמוכת מדברי האחרונים בסימן קט"ו בח"מ ה"ק י"ח ובב"ש ס"ק י"ט וא"כ בשלמא לגרשה בע"כ כיון שעכ"ש בשעת גירושין מלוה קא עביד לא שייך משלמא לגרשה בע"כ כיון שעכ"ש בשעת גירושין מלוה קא עביד לא שייך מר"ג אבל איך ישא אחרת שמא אח"ב תחזור הראשונה למועב ויהי לו ב' בש"כ א"ל היתר בע"כ א"ל היתר בע"כ א"ל היתר מן ק' אנשים אבל לישא אחרת ושלא ידור עם הראשונה וממולא לא שלים יותר שוב להחד בתחר שואל ידור עם הראשונה וממולא לא של הולא המלא היתר ממה ששהתה עשר שנים ונמלא השניה בהיתר עולמית אבל להתיר לגרש בע"ב שבוה עדיין לא כלה חרגמ"ה וכל"ל לא שמענו :

יעקב כל זה לשיפת הב"ש. אבל באמת אין לדחות דברי השב יעקב הסיכא דלא פשפה אין להתיר לישא אחרת. וכל זה אפילו לדעת הספוסקים דגם בתו"ל שיוך האי דיוא דשחתם עשר שנים. אמנם כבר ידוע דחרבם פוסקים ס"ל דלא שייך האי דיוא דשחתם עשר שנים בתו"ל דאין ישיבת חו"ל מן המנין דעון חו"ל גורם. ומם שאמרו ביבמות דף מ"ד ללמדך שאין ישיבת חו"ל עולם מן המנין על כל אדם אחרו וא"ל קשה לעשות מעשה וכמו שהחריך השב יעקב ביה:

ואכונם בעובדה שסוכיר מעלמו שבאמת הבעל רולה ליסע לא"י א"כ ממ"נ תלא דהרי הני פוסקים דס"ל שאין ישיבת הו"ל מן המנין פול משום דמונה משום דמונה לא שירך לומר שונו גרם דאונם החו"ל גודם והא ודאי דמי שיושב באונם בחו"ל לא שירך לומר שנו גרם דאונם הוא ואין עליו מזכרת עון כלל. והנם בכתובות דף ק"י ע"ב ת"ר הוא אומר לעלות וכו' כופין אותה ומלא שלא בכתובה ובש"ע סי" ש"ב ה"ר הות חומר נענות וכוי סופין חומה ותנה שנת בנתובה ובשע שי"ב ב"ה כוף הכ"ח ש"ה כוף הכד" בסוף במינו משום בכנה וכן הר"ח בתום בכנו ב"ה ב"ח הוא לומר כסק דבוה"! ליכא מצוה בישיבת א"י. בתום במני"ל אם נתפום לומר שחוא סכנה או נתפום דעת ר"ח שאין בזה"! ועתה ממני לעלו א"י א"ב ל"ש לומר דעון חו"ל גורם שלא ילה שהר המעם שהתה מצוה לאון עליו משפט שון כלל וממילא יוליא ויתן כתובה ממעם שהתה הוא ואין עליו משפט שון כלל וממילא יוליא ויתן כתובה ממעם שהתה החוב לא"י אור הרבה המעם שהתה משר שנים ולא ילדם . ואי נימא שיש מצוח לעלות לא"י ואין שום סכנה יא"ב שפיר דאין לגרשה מפעם שלא ילדם דטכל לומר שון חו"ל קא גרים